

Chương 11 ĐA XẠ – ĐA HÌNH – POLYMORPHISM

- Nguyễn Hữu Lợi
- Đoàn Chánh Thống
- ThS. Nguyễn Thành Hiệp
- ThS. Trương Quốc Dũng

- ThS. Võ Duy Nguyên
- ThS. Nguyễn Văn Toàn
- TS. Nguyễn Duy Khánh
- TS. Nguyễn Tấn Trần Minh Khang

1. MỤC TIÊU

Mục tiêu

- Hiểu được cơ chế hoạt động của phương thức ảo.
- Úng dụng được phương thức ảo.
- Thi cao học đề thi hay hỏi phần này.
- Phỏng vấn xin việc người ta cũng rất hay hỏi.

2. VÍ DỤ DẪN NHẬP

- Hãy thực hiện chương trình dưới đây và cho biết kết quả của việc chạy chương trình trong bốn trường hợp:
- Trường hợp 1: XXXX là khoảng trắng,
 YYYY là khoảng trắng.
- Trường hợp 2: XXXX là virtual, YYYY là khoảng trắng.
- Trường hợp 3: XXXX là khoảng trắng, YYYY là virtual.
- Trường hợp 4: XXXX là virtual, YYYY là virtual.


```
11.#include <iostream>
12.class A
13.{
14.
       public:
15.
           XXXX void Sketchy()
16.
17.
                cout<<"\n A's Sketchy()";</pre>
18.
                Sketchy(-1);
19.
20.
           YYYY void Sketchy(int num)
21.
               cout<<"\n A's Sketchy("<<num<<")";</pre>
22.
23.
24.};
```



```
11.#include <iostream>
12. class A
                                                 Khai báo lớp đối tượng
13.{
                                                  A lớn
14.
       public:
15.
           XXXX void Sketchy()
16.
                cout<<"\n A's Sketchy()";</pre>
17.
18.
                Sketchy(-1);
19.
20.
           YYYY void Sketchy(int num)
21.
               cout<<"\n A's Sketchy("<<num<<")";</pre>
22.
23.
24.};
```

```
11.#include <iostream>
12.class A
                                              Phương thức Sketchy()
13.{
                                                    khai báo
                                              được
                                                                    trong
       public:
14. I
           XXXX void Sketchy()
15.
                                              pham vi public.
16.
               cout<<"\n A's Sketchy()";</pre>
17.
18.
                Sketchy(-1);
19.
20.
          YYYY void Sketchy(int num)
21.
               cout<<"\n A's Sketchy("<<num<<")";</pre>
22.
23.
24.};
```

```
11.#include <iostream>
12.class A
                                           Phương thức Sketchy(int)
13.{
                                           được khai báo trong phạm vi
       public:
14.
15.
           XXXX void Sketchy()
                                           public.
16.
               cout<<"\n A's Sketchy()";</pre>
17.
18.
                Sketchy(-1);
19.
          YYYY void Sketchy(int num)
20.
21.
               cout<<"\n A's Sketchy("<<num<<")";</pre>
22.
23.
24.};
```

```
11.#include <iostream>
12.class A
                                               Trong thân phương thức
13.{
                                               Sketchy() có lời gọi
14. I
       public:
15.
           XXXX void Sketchy()
                                               thực hiện phương thức
16.
                                               Sketchy(int) với đối
               cout<<"\n A's Sketchy()";</pre>
17.
                                               số đầu vào là -1.
18.
               Sketchy(-1);
19.
20.
          YYYY void Sketchy(int num)
21.
              cout<<"\n A's Sketchy("<<num<<")";</pre>
22.
23.
24.};
```

Ví dụ dẫn nhập

```
25. class B:public A
26.{
       public:
27.
28.
          void Sketchy()
29.
30.
              cout<<"\n B's Sketchy()";</pre>
31.
             Sketchy(-2);
32.
33.
          void Sketchy(int num)
34.
             cout<<"\n B's Sketchy("<<num<<")";</pre>
35.
36.
37.};
```

Dòng số 25 được đọc là: lớp đối tượng B kế thừa từ lớp đối tượng A với từ khóa dẫn xuất public.

```
25.class B:public A
26.{
                                               Phương thức Sketchy()
      public:
27.
                                              được khai báo trong phạm
28.
          void Sketchy()
29.
                                              vi public.
30.
             cout<<"\n B's Sketchy()";</pre>
31.
             Sketchy(-2);
32.
33.
         void Sketchy(int num)
34.
             cout<<"\n B's Sketchy("<<num<<")";</pre>
35.
36.
37.};
```

```
25.class B:public A
26.{
                                            Phương thức Sketchy(int)
      public:
27.
                                            được khai báo trong phạm vi
28.
          void Sketchy()
29.
                                            public.
30.
             cout<<"\n B's Sketchy()";</pre>
             Sketchy(-2);
31.
32.
33.
         void Sketchy(int num)
34.
35.
             cout<<"\n B's Sketchy("<<num<<")";</pre>
36.
37.};
```

```
25.class B:public A
26.{
                                               Trong thân phương thức
      public:
27. I
                                               Sketchy() có lời gọi
28.
          void Sketchy()
29.
                                               thực hiện phương thức
30.
            cout<<"\n B's Sketchy()";</pre>
                                               Sketchy(int) với đối
            Sketchy(-2);
31.
                                               số đầu vào là -2.
32.
33.
         void Sketchy(int num)
34.
            cout<<"\n B's Sketchy("<<num<<")";</pre>
35.
36.
37.};
```



```
Dòng số 38 được đọc là:
38. class C:public B
                                                lớp đối tượng C kế thừa
39.{
40.
       public:
                                                từ lớp đối tượng B với từ
41.
           void Sketchy(int num)
                                                khóa dẫn xuất public.
42.
43.
                cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";</pre>
44.
45.};
46.void Curious(A* wacky)
47.{
       wacky->Sketchy();
48. I
       ((C*)wacky)->Sketchy(123);
49.
50.
```



```
Phương thức Sketchy(int)
38.class C:public B
                                         được khai báo trong phạm vi
39.{
40.
       public:
                                         public.
41.
           void Sketchy(int num)
42.
               cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";</pre>
43.
44.
45.};
46.void Curious(A* wacky)
47.{
       wacky->Sketchy();
48. I
       ((C*)wacky)->Sketchy(123);
49.
50.
```



```
38.class C:public B
39.{
40.
       public:
           void Sketchy(int num)
41.
42.
                cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";</pre>
43.
44.
45.};
                                                Dòng 46 định nghĩa hàm
46. void Curious (A* wacky)
                                                Curious.
47.{
       wacky->Sketchy();
48. I
       ((C*)wacky)->Sketchy(123);
49.
50.
```

```
38.class C:public B
39.{
40.
       public:
41.
            void Sketchy(int num)
42.
43.
                cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";</pre>
44.
                                                Hàm Curious có
45.};
                                                tham số đầu vào có tên
46. void Curious(A* wacky)
                                                <mark>là wacky và wacky</mark>
47.{
       wacky->Sketchy();
                                                con trỏ đối tượng thuộc
48.
       ((C*)wacky)->Sketchy(123);
49.
                                                lớp A lớn.
50.
```

```
38.class C:public B
39.{
40.
       public:
41.
           void Sketchy(int num)
42.
43.
               cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";</pre>
44.
                                              Dòng 48 đọc là: con trỏ
45.};
                                              đối tượng wacky
                                                                 gọi
46.void Curious(A* wacky)
                                              thực hiện phương thức
47.{
                                              Sketchy không có tham
48. I
      wacky->Sketchy();
       ((C*)wacky)->Sketchy(123);
                                              sô.
49.
50.
```



```
38.class C:public B
39.{
40.
       public:
41.
           void Sketchy(int num)
42.
43.
                cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";</pre>
44.
45.};
46.void Curious(A* wacky)
47.{
       wacky->Sketchy();
48.
       ((C*)wacky)->Sketchy(123);
49.
50.
```

Dòng 49 đọc là: con trỏ đối tượng wacky được ép kiểu thành con trỏ đối tượng thuộc lớp C.

```
38.class C:public B
39.{
40.
       public:
41.
           void Sketchy(int num)
42.
43.
               cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";</pre>
44.
45.};
46.void Curious(A* wacky)
                                               hiên
47.{
                                               Sketchy có tham số với
       wacky->Sketchy();
48.
       ((C*)wacky)->Sketchy(123);
                                               đối số là 123.
49.
50.
```

Dòng 49 đọc là: con trỏ đối tượng wacky được ép kiểu thành con trỏ đối tượng thuộc lớp C. đó con trỏ đối wacky goi thực tượng

phương thức

```
51.void main()
52.{
       A* inky = new B;
53. I
54.
       inky->Sketchy();
       inky->Sketchy(23);
55.
       Curious(inky);
56.
57.
       B* pinky = new C;
       pinky->Sketchy();
58.
       pinky->Sketchy(46);
59.
60.
       Curious(pinky);
61.}
```

- Dòng 53 đọc là: inky là con trỏ đối tượng thuộc lớp đối tượng A.
- new B là tạo ra đối tượng thuộc lớp đối tượng B.
- Địa chỉ của đối tượng vừa được tạo ra được gán cho con trỏ đối tượng inky.

Ví dụ dẫn nhập

```
51.void main()
52.{
53.
       A* inky = new B;
54.
       inky->Sketchy();
       inky->Sketchy(23);
55.
       Curious(inky);
56.
57.
       B* pinky = new C;
58.
       pinky->Sketchy();
       pinky->Sketchy(46);
59.
60.
       Curious(pinky);
61.}
```

 Dòng 54 đọc là: con trỏ đối tượng inky gọi thực hiện phương thức Sketchy không có tham số.

Ví dụ dẫn nhập

```
51.void main()
52.{
53. I
       A^* inky = new B;
54.
       inky->Sketchy();
       inky->Sketchy(23);
55.
       Curious(inky);
56.
57.
       B* pinky = new C;
58.
       pinky->Sketchy();
       pinky->Sketchy(46);
59.
60.
       Curious(pinky);
61.}
```

Dòng 55 đọc là: con trỏ đối tượng inky gọi thực hiện phương thức Sketchy có tham số với đối số là 23.

Ví dụ dẫn nhập

```
51.void main()
52.{
53.
       A^* inky = new B;
54.
       inky->Sketchy();
       inky->Sketchy(23);
55.
       Curious(inky);
56.
57.
       B* pinky = new C;
58.
       pinky->Sketchy();
       pinky->Sketchy(46);
59.
60.
       Curious(pinky);
61.}
```

Dòng 56 đọc là: Hàm Curiuos
 được gọi thực hiện với đối số
 là inky.

```
51.void main()
52.{
53. I
       A* inky = new B;
54.
       inky->Sketchy();
       inky->Sketchy(23);
55.
       Curious(inky);
56.
57.
       B* pinky = new C;
       pinky->Sketchy();
58.
       pinky->Sketchy(46);
59.
60.
       Curious(pinky);
61.}
```

- Dòng 57 đọc là: pinky là con trỏ đối tượng thuộc lớp đối tượng B.
- new C là tạo ra đối tượng thuộc lớp đối tượng C.
- Địa chỉ của đối tượng vừa được tạo ra được gán cho con trỏ đối tượng pinky.

Ví dụ dẫn nhập

```
51.void main()
52.{
       A* inky = new B;
53.
54.
       inky->Sketchy();
       inky->Sketchy(23);
55.
       Curious(inky);
56.
57.
       B* pinky = new C;
       pinky->Sketchy();
58.
       pinky->Sketchy(46);
59.
60.
       Curious(pinky);
61.}
```

 Dòng 58 đọc là: con trỏ đối pinky gọi thực hiện phương thức Sketchy không có tham số.

Ví dụ dẫn nhập

```
51.void main()
52.{
53. I
       A^* inky = new B;
54.
       inky->Sketchy();
       inky->Sketchy(23);
55.
56.
       Curious(inky);
57.
       B* pinky = new C;
58.
       pinky->Sketchy();
       pinky->Sketchy(46);
59.
60.
       Curious(pinky);
61.}
```

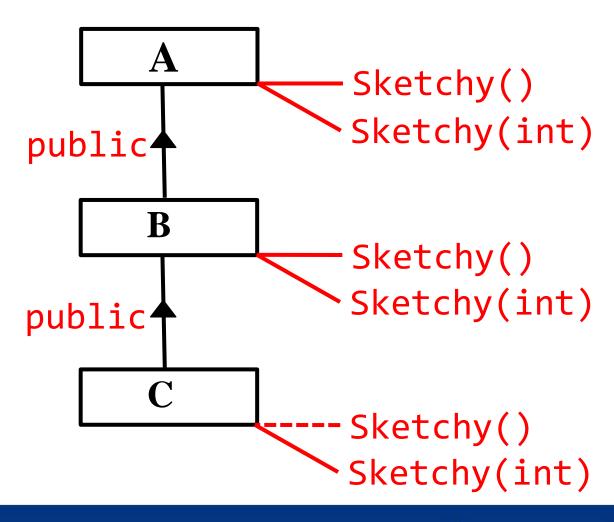
Dòng 59 đọc là: con trỏ đối tượng pinky gọi thực hiện phương thức Sketchy có tham số với đối số là 46.

Ví dụ dẫn nhập

```
51.void main()
52.{
53.
       A* inky = new B;
54.
       inky->Sketchy();
       inky->Sketchy(23);
55.
       Curious(inky);
56.
57.
       B* pinky = new C;
       pinky->Sketchy();
58.
       pinky->Sketchy(46);
59.
       Curious(pinky);
60.
61.}
```

Dòng 60 đọc là: Hàm Curiuos
 được gọi thực hiện với đối số
 là pinky.

- Hãy thực hiện chương trình dưới đây và cho biết kết quả của việc chạy chương trình trong bốn trường hợp:
- Trường hợp 1: XXXX là khoảng trắng,
 YYYY là khoảng trắng.
- Trường hợp 2: XXXX là virtual, YYYY là khoảng trắng.
- Trường hợp 3: XXXX là khoảng trắng, YYYY là virtual.
- Trường hợp 4: XXXX là virtual, YYYY là virtual.


```
11.#include <iostream>
12.class A
13.{
14.
       public:
15.
           XXXX void Sketchy()
16.
17.
                cout<<"\n A's Sketchy()";</pre>
                Sketchy(-1);
18.
19.
20.
           YYYY void Sketchy(int num)
21.
               cout<<"\n A's Sketchy("<<num<<")";</pre>
22.
23.
24.};
```

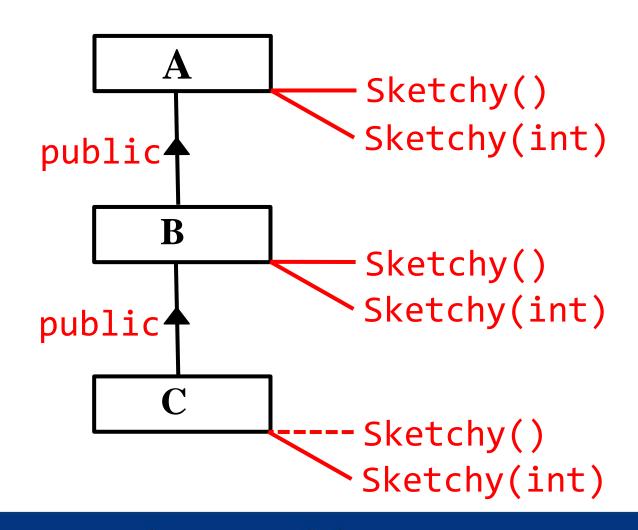


```
25.class B:public A
26.{
27.
       public:
28.
          void Sketchy()
29.
30.
             cout<<"\n B's Sketchy()";</pre>
31.
             Sketchy(-2);
32.
33.
          void Sketchy(int num)
34.
             cout<<"\n B's Sketchy("<<num<<")";</pre>
35.
36.
37.};
```



```
38.class C:public B
39.{
40.
       public:
            void Sketchy(int num)
41.
42.
                cout<<"\n C's Sketchy("<<num<<")";</pre>
43.
44.
45.};
46.void Curious(A* wacky)
47.{
48.
       wacky->Sketchy();
       ((C*)wacky)->Sketchy(123);
49.
```

```
51.void main()
52.{
       A* inky = new B;
53.
54.
       inky->Sketchy();
       inky->Sketchy(23);
55.
       Curious(inky);
56.
57.
       B* pinky = new C;
58.
       pinky->Sketchy();
       pinky->Sketchy(46);
59.
60.
       Curious(pinky);
61.}
```


3. KHÁI NIỆM ĐA XẠ

Khái niệm đa xạ

- Khái niệm: Đa xạ là cơ chế tầm vực động (dynamic scope) cho phép "xác định" đúng hành vi (phương thức – method) của đối tượng (object) khi yêu cầu thực hiện.
- Việc "xác định" được thực hiện theo nguyên tắc tự nhiên: đối tượng thuộc lớp nào sẽ gọi thực hiện phương thức của lớp đối tượng (class) đó.

Khái niệm đa xạ

 Tầm vực động (dynamic scope) là cơ chế gọi thực hiện phương thức thông qua con trỏ đối tượng.

Syntax

4. CÚ PHÁP ĐA XẠ

Cú pháp đa xạ

```
11. class CCoSo
12.{
        private:
13.
14.
15.
         protected:
16.
         public:
17.
18.
             virtual KDL <TenPhuongThuc>(<ThamSo>);
19.
20.};
```


Cú pháp đa xạ

```
11. class CDanXuat: <Từ khóa dẫn xuất> CCoSo
12.{
        private:
13.
14.
15.
        protected:
16.
        public:
17.
18.
             KDL <TenPhuongThuc>(<ThamSo>);
19.
20.};
```

```
11. class CCoSo
```



```
12.
13.
        private: ...
14.
        protected: ...
15.
        public: ...
16.
             virtual KDL <TenPhuongThuc>(<ThamSo>);
17.
18.};
19. class CDanXuat::<Từ khóa dẫn xuất> CCoSo
20.{
21.
        private: ...
22.
        protected: ...
23.
        public: ...
24.
             KDL <TenPhuongThuc>(<ThamSo>);
25.
26.};
```


Cú pháp đa xạ

- Một phương thức được khai báo bắt đầu với từ khóa virtual thì được gọi là phương thức ảo.
- Phương thức ảo được gọi thực hiện theo cơ chế đa xạ nếu lời gọi thực hiện phương thức được thông qua một con trỏ đối tượng.
- Hơn nữa, các phương thức ở lớp dẫn xuất cùng tên và cùng danh sách tham số đầu vào thì cũng sẽ là phương thức ảo nếu ở lớp cơ sở phương thức cùng tên và cùng tham số là phương thức ảo.

Khái niệm đa xạ

- Khái niệm: Đa xạ là cơ chế tầm vực động (dynamic scope) cho phép "xác định" đúng hành vi (phương thức – method) của đối tượng (object) khi yêu cầu thực hiện.
- Việc "xác định" được thực hiện theo nguyên tắc tự nhiên: đối tượng thuộc lớp nào sẽ gọi thực hiện phương thức của lớp đối tượng (class) đó.
- Tầm vực động (dynamic scope) là cơ chế gọi thực hiện phương thức thông qua con trỏ đối tượng.

5. NGUYÊN LÝ ĐA XẠ

Qui tắc 01

Qui tắc 1: Con trỏ đối tượng khi gọi thực hiện một phương thức, nếu phương thức đó là phương thức không ảo thì nó sẽ gọi thực hiện phương thức của lớp đối tượng mà con trỏ thuộc về.

Qui tắc 02

Qui tắc 2: Con trỏ đối tượng khi gọi thực hiện một phương thức, nếu phương thức đó là phương thức ảo thì chương trình sẽ xem xét xem con trỏ đối tượng đang giữ địa chỉ của đối tượng thuộc về lớp đối tượng nào và chương trình sẽ gọi thực hiện phương thức của lớp đối tượng đó.

Cảm ơn quí vị đã lắng nghe

Nhóm tác giả TS. Nguyễn Tấn Trần Minh Khang